
DE APPEL

Als presentatieplek en kenniscentrum beoogt de Appel een vooruitgeschoven positie in te nemen op het gebied van talentontwikkeling (kunstenaars én curatoren) en een scala aan tentoonstellingen en publieksprogramma's te realiseren met een intrinsieke artistieke kwaliteit. Als presentatieruimte organiseert de Appel jaarlijks vier exposities, in elk seizoen één, waarbij de lente is gereserveerd voor de eindpresentatie van het Curatorial Programme. Via deze opleiding voor curatoren, als onderdeel van het kenniscentrum, heeft de organisatie een internationaal netwerk opgebouwd van voormalig deelnemers en tutoren. De Appel beheert en ontsluit het archief van de presentaties en performances die vanaf 1975 in de Appel hebben plaatsgevonden of door de Appel zijn geïnitieerd. De Appel verbindt zich, naast (inter)nationaal, met vele instellingen in Amsterdam zoals de Rijksakademie, de Ateliers, Rietveld–Sandberg en de UvA. De organisatie werkt verder samen met kunstinstituten als het Stedelijk Museum Amsterdam, de Oude Kerk, If I Can't Dance, The Beach en Pakhuis de Zwijger. De Appel is initiatiefnemer van manifestaties zoals symposiumfestival en betrokken bij manifestaties zoals Public Art Amsterdam.

De instelling kiest voor een driedelige structuur ter ondersteuning van haar tentoonstellingsprogramma: het archief met zijn historische wortels en programma waarin actief geschiedenis wordt gemaakt; het Curatorial Programme (CP) dat toont, leert en deelt met als doel curatoren van de toekomst een beter begrip van het gehele/veelzijdige artistieke proces te geven; educatieve initiatieven die kunstenaars met de (lokale) gemeenschap verbinden en de gemeenschap met een volledige ervaring van kunst (maken, tonen, ontvangen) in contact brengen.

Voor de periode 2021-2024 formuleert de Appel twee grotere projecten. In het najaar van 2022 staat BIG SISTER, een interventie in de wereld van reality-tv, gepland. Dit project omvat een tentoonstelling evenals mogelijke televisiespots en resulteert in een langdurig onderzoek naar het televisiemedium. Hiervoor zal samengewerkt worden met de Amerikaanse performancekunstenaar en pedagoog Pope.L waarbij onderzoek naar de impact van Nederland op de het fenomeen reality-tv centraal zal staan.

ADVIES

Artistiek belang

Vanaf 1975 onderscheidt de Appel zich als een plek voor experiment en verdieping en door haar sterke internationale netwerk. De Appel is daarnaast de enige presentatieruimte in de stad die een relevant, internationaal opleidingstraject aanbiedt aan curatoren. Het curatorenprogramma is internationaal nog steeds een gewilde opleiding. De Amsterdamse Kunstraad beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit van de Appel als uitstekend. Ook de aanvraag voor 2021-2024 getuigt van een duidelijke artistieke visie die geloofwaardig is vertaald in het ondernemingsplan. In 2019 heeft een directiewisseling plaatsgevonden. De kunstraad heeft waardering voor de daadkracht van de nieuwe directie en vindt dat er sprake is van nieuw elan. De nieuwe directeur heeft in een kort tijdsbestek een inhoudelijke lijn uitgezet waarbij het geloof in eigen kunnen, zonder te

pleasen, centraal staat. De Appel geeft blijk van een bevragende, in plaats van een bevestigende houding, en die vragende houding hoort bij kunst. De Appel zet zich in voor het faciliteren van kunstenaars in de ontwikkeling van hun werk. Bij de Appel krijgen zij de kans om vergaand te experimenteren. De Appel geeft aan, deze manier van werken vast te willen houden, omdat plekken voor ontwikkeling en experiment vandaag de dag in Amsterdam onder druk staan.

De Appel heeft zich in de afgelopen jaren gericht op het herijken van haar positie als experimentele ruimte voor hedendaagse kunst. Onder de nieuwe leiding streeft de Appel naar meer uitwisseling met de inwoners van Amsterdam. Na de verhuizing naar Broedplaats Lely in Amsterdam Nieuw-West, begin 2017, is een start gemaakt met een meer op de buurt gericht programma, gestoeld op gesprekken met mensen die in de buurt wonen en werken.

Artistiek-inhoudelijk ligt de focus op kunstenaars en curatoren met wie de Appel een snel veranderende samenleving wil onderzoeken via sociaal geëngageerd werk voor de lange termijn. Dit gebeurt aan de hand van procesmatig onderzoek, maar ook met meer traditionele genres zoals schilderkunst, installatiekunst, lezing en debat. De instelling is betrokken bij het ontwikkelen van werk vanaf de eerste stap tot de openbaarmaking ervan en wil waar mogelijk ook de internationale reis meemaken.

Dat de Appel een nieuwe weg is ingeslagen blijkt ook uit de huisstijl. De herkenbare appel is uit het logo verdwenen. In de nieuwe aanvraag formuleert de Appel hoe zij haar profiel opnieuw wil vormgeven en welke positie de instelling wil bekleden in het Amsterdamse kunstenveld. De Appel brengt helder onder woorden wat de instelling wil met de programma's die gericht zijn op de actuele, maatschappelijk relevante beeldtaal van vandaag de dag. De Appel kiest voor activiteiten die reageren op de volgende thematische uitgangspunten: 'het lokale', 'de gebouwde omgeving', 'televisie als kunstvorm', 'landschapskunst' en 'economie en waarde'. De kunstraad vindt de thema's goed gekozen en actueel. Aan de basis van het presentatieprogramma van de Appel staat wat de instelling zelf omschrijft als 'de voortdurende heruitvinding van de tentoonstelling als sociaal ritueel'. De onderzoekende houding zal terugkomen in de eindpresentatie van het Curatorial Programma en de andere (solo)exposities.

De Appel neemt zich voor kunstenaars te exposeren die lokale gemeenschappen betrekken bij hun productieproces, waardoor de grens tussen individueel- en groepsauteurschap vervaagt. Hiermee behoudt de Appel haar voorhoedepositie.

Met Spaces Run Archive slaat de Appel een nieuwe richting in. Dit mobiele archief zal een nomadisch bestaan leiden en de wereld intrekken om andere archieven te 'ontmoeten'. Door de verplaatsing van het archief en de dialoog met andere archieven wil de Appel andere mensen bereiken en verschillende soorten kennis en verhalen uitwisselen en aan elkaar koppelen. De kunstraad vindt dit een interessant streven, wel vraagt hij zich af voor wie deze activiteiten zijn bedoeld, hoe ze zichtbaar worden gemaakt en wat er vervolgens mee gaat gebeuren.

Belang voor de stad

De organisatie heeft een goede reputatie en investeert de komende jaren in een duurzame opbouw van de organisatie op de huidige locatie. De Appel werkt voor haar publieksprogramma samen met een groot aantal nationale en internationale organisaties.

De Appel zet zich via MOKER en De Zaak Nu actief in om de positie van het middenveld in de beeldende kunst aan de orde te stellen bij beleidsmakers en politici. De kunstraad maakt zich net als de Appel zorgen over de lacune die ontstaan is bij het verdwijnen van meerdere middenveldinstellingen. De kunstraad vindt het belangrijk dat er connecties worden gelegd tussen de grote instellingen in de Amsterdam Bis, kleinere presentatie-instellingen en kunstenaarsinitiatieven in Amsterdam. De kunstraad is benieuwd naar de verdere uitwerking van de visie van de Appel op datzelfde middenveld. Uit het ondernemingsplan blijkt dat de instelling zich in de komende periode wil positioneren als verbinder tussen de postacademische instellingen, het kunstvakonderwijs en het museale veld. Daar is volgens de kunstraad behoefte aan.

De Appel heeft zich na de verhuizing uit het centrum verrassend herpakt. Binnen Broedplaats Lely is de Appel in de afgelopen jaren uitgegroeid tot een partner voor andere initiatieven en individuele gebruikers bij het organiseren van events. De instelling wil de komende jaren haar

---

programmering, educatieve trajecten, samenwerkingsverbanden en haar befaamde Curatorial Programme nog meer verankeren in Amsterdam Nieuw-West, met een sterke focus op nieuwe publieksgroepen en jongeren. Een instelling met de kennis, de contacten en de geschiedenis van de Appel kan op lokaal niveau veel betekenen.

De Appel wil dit publiek een multidimensionaal begrip van de artistieke praktijk bieden zodat het meer kan begrijpen wat de rol van kunstenaars en culturele beoefenaars in de samenleving is. De Appel wil vooral investeren in zogenaamde *third-culture-kids* die een brug kunnen slaan tussen de Amsterdamse samenleving en culturele gemeenschappen. Zo blijft de Appel zich profileren als lerend instituut en als instelling voor een leven lang leren.

De Appel heeft op basis van een publieksonderzoek haar doelgroepen helder gedefinieerd. De verbinding met de buurt is geïncorporeerd in de artistieke visie. De Appel wil nog verder aarden in de buurt, door het doen van onderzoek om de verbinding met de buurt naar een hoger plan te tillen, teneinde zelf onderdeel te worden van de gemeenschap. De kunstraad spreekt zijn waardering uit voor de aansluiting die de Appel zoekt in Amsterdam Nieuw-West, en denkt dat er nog behoorlijk wat kennis en tijd gestoken moet worden in het verder ontwikkelen van de strategie om die doelgroepen daadwerkelijk te bereiken.

Het gemiddelde bezoekerscijfer over de laatste drie jaar laat een stijging zien. Dit biedt vertrouwen dat die lijn doorgezet kan worden. Het verder stimuleren van de publieksgroei is in de ogen van de kunstraad noodzakelijk. De Appel heeft sterke verbindingen met academies, universiteiten, debatplekken, grote kunstinstituten en kleinere initiatieven in de stad. Sommige samenwerkingen worden gecontinueerd en andere verbreed of aangehaald. Inmiddels is een samenwerking gestart met The Beach in Amsterdam Nieuw-West om een Kindermuseum (werktitel) op te zetten. Hieraan gekoppeld komt er Junior Curatorial Program. Dit zal in samenwerking met Kunsthalle Amsterdam, The Beach en het Amsterdam Museum vorm krijgen. Het Kindermuseum moet de komende jaren uitgroeien tot een platform waar kinderen beeldende kunst verdiepend kunnen ervaren, om zelf te ontwerpen, te maken en te cureren. Ze worden uitgedaagd een perspectief op de wereld te ontwikkelen en dat te delen

met publiek. De Appel geeft aan in geval van tegenvallende inkomsten de ambities op het terrein van het Kindermuseum terug te zullen schroeven. De kunstraad vindt dit getuigen van realisme en focus.

Uitvoerbaarheid

De stichting kent op dit moment een gezonde bedrijfsvoering, maar heeft voornamelijk niet de financiële uitgangspositie om alle gestelde ambities waar te maken. De kunstraad acht de ingediende begroting in beginsel realistisch. De begroting van de Appel is voor de periode 2021-2024 substantieel hoger dan in de afgelopen jaren en de stichting zegt deze positie en de bijbehorende ondersteuning nodig te hebben om haar ambities, onder andere op het personele vlak, te realiseren. De kunstraad begrijpt de zorgen op het personele vlak, maar ziet het ook als een belangrijke uitdaging voor de Appel om hierin een goede balans te vinden.

De kunstraad heeft er begrip voor dat de instelling keuzes moet maken in de activiteiten en vindt de kernactiviteiten van de Appel, waaronder het curatorenprogramma, het meest waardevol om te behouden.

De Appel geeft aan dat de website vernieuwd zal worden en op korte termijn de mogelijkheid zal bevatten om het archief in te zien met een meer dynamische interface. De kunstraad signaleert dat er nog weinig visie, beleid en infrastructuur is ontwikkeld op het gebied van onlineactiviteiten.

Diversiteit en inclusie

De Appel wil dat mensen zich aangesproken voelen vanuit de filosofie dat iedereen recht heeft op kunst. De instelling vindt de stem van de beeldende kunst hierbij onmisbaar in een levendige en verdraagzame, polyfone stad. De heterogeniteit van het cultureel diverse publiek is groeiende, en qua programmering werkt de Appel met steeds meer cultureel diverse organisaties en kunstenaars samen. De kunstraad mist echter een concrete vertaling naar de interne organisatie. De kunstraad vindt het positief en in lijn met de missie dat de Appel wil dat iedereen die wordt aangenomen de Nederlandse taal moet beheersen.

De kunstraad ziet dat er uiteenlopende groepen bezoekers afkomen op de evenementen bij de Appel. Zo zijn er projecten voor de buurt in samenwerking met buurthuizen en bewoners, en projecten waar voornamelijk een traditioneel wit en hoogopgeleid kunstpubliek op af komt. De kunstraad kijkt uit naar de strategie van de Appel om deze groepen dichtertot elkaar te brengen.

De Appel opteert voor functieplek 4 in de Amsterdam Bis 2021-2024: Presentatie-instelling voor hedendaagse beeldende kunst die vanuit een duidelijke missie gericht op de inclusieve stad nieuw werk van jonge en/of nieuwe makers centraal stelt, interdisciplinair werkt, een sterke verbinding met de stad heeft en een breed en divers publiek trekt. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, de Appel deze functieplek toe te kennen.

Huidig	€ 437.986
Huidig 2020*	€ 441.927
Gevraagd	€ 475.000
Advies	€ 460.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020
